t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Postadres
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Vestiging
Zwolle

Ministerie van Defensie
T.a.v. Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum: 7 juli 2025 Referentie: 2025.019.HK.gl

Betreft: **zienswijze ontwerp NPRD en PlanMER Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden (kazerne, Zeewolde- Spiekweg)**

Geachte heer, mevrouw,

Met het oog op de belangen van de agrarische sector en in het bijzonder de leden van LTO Noord in het gebied rondom de beoogde kazerne aan de Spiekweg te Zeewolde, wil Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) Noord een zienswijze indien op het Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en de bijbehorende Plan-MER. Deze zienswijze is tot stand gekomen in nauw overleg met de LTO Noord afdeling Zuidelijk Flevoland en betrokken leden uit het gebied.

Integrale Zienswijze op de Plan-MER en het ontwerp NPRD

Ruimteclaim
Middels deze zienswijze willen wij onze zorgen uiten over de impact van de plannen binnen het NPRD en de bijbehorende ruimtelijke claim die daarmee wordt gelegd. Uit de Plan-MER en het ontwerp NPRD blijkt dat er een gebied moet worden gerealiseerd voor het stationeren van ondersteunende eenheden. Om de kazerne te realiseren zal er beslag worden gedaan op circa 387 hectare agrarische grond. Deze gronden, die deel uit maken van de beste grond van Nederland, worden momenteel gebruikt voor de productie van voedsel van hoge kwaliteit. Gevestigde bedrijven beschikken daarnaast over een geldige natuurbeschermingsvergunning (NB- vergunning), bij verplaatsing komen zij in verdere onzekerheid m.b.t. hun toekomstperspectief. Indien zij onteigend worden zal er te allen tijde sprake moeten zijn van een volwaardige compensatie en/ of een nieuwe locatie met NB-vergunning.

Binnen het NPRD en de bijbehorende Plan-MER is beschreven dat de genoemde locatie aan de Spiekweg te Zeewolde is gelegen binnen een landbouwtransitiegebied. Hoewel in de stukken is beschreven dat de kazerne een functie kan vervullen in het gebied, verwachten wij ook negatieve sociale- en milieueffecten. Het buitengebied kent van oudsher agrarische structuur met agrarische bedrijven, landerijen, akkers en een open polderlandschap. De geconcludeerde negatieve effecten in de Plan- MER op zowel ruimtelijk en sociaal vlak onderschrijven wij dan ook.

Ook willen wij wijzen op de omvang van de kazerne en daarmee het ruimtegebruik. Dit staat haaks op het ruimtelijk beleid van lokale gemeentepartijen. In combinatie met andere grote functies in de nabije omgeving zoals recreatie en het Scoutinglandgoed Nederland ontstaat een opeenstapeling van ruimtelijke claims op een beperkt oppervlak. De druk op landschap, infrastructuur en leefomgeving wordt daarmee onacceptabel hoog.

Hoewel het belang van een stevige krijgsmacht wordt onderstreept, is het van cruciaal belang dat de bijbehorende ontwikkelingen grotendeels worden gelokaliseerd op belangrijke landbouwgronden. Wij pleiten dan ook voor optimalisatie van de plannen waarbij alternatieven met minder ruimtelijke impact op de agrarische sector serieus worden overwogen.

Effecten op natuur
In de Plan-MER staat beschreven dat de omgeving van de Spiekweg onderdeel uitmaakt van een ecologisch netwerk, en dat aantasting van natuurwaarden niet geheel kan worden uitgesloten. Genoemd wordt dat geluidsverstoringen en/of optische verstoring die geheel kunnen worden uitgesloten, ondanks de analyses is het onzeker wat de werkelijke verstoringen zullen zijn.

In de documenten wordt voor zover wij hebben kunnen ontdekken (m.u.v. het optimaliseren binnen het gebied) niet gesproken over compensatie van natuurwaarden. De ervaring leert dat dit bij de realisatie van plannen die ook maar zijdelings raken aan natuurbelangen, toch op de agenda komt. Met als vervelende consequentie dat er landbouwgrond opgeofferd moet worden om compensatie te laten plaatsvinden. Wij zien compensatie in deze vorm als een indirecte claim op landbouwgrond die voortkomt uit de keuzes die defensie in deze maakt. Wij verzetten ons tegen deze gang van zaken en achten van belang dat indien compensatie aan de orde is dit op terrein gaat plaatsvinden die nu geen landbouwkundige bestemming heeft.

Met betrekking tot de waterhuishouding wordt er een groter effect op het watersysteem beschreven en een ontwerpopgave door de combinatie van de hoge grondwaterstand en de aanleg van het oefenterrein. In de Plan-MER wordt beschreven dat dit mogelijk effect kan hebben op de bruikbaarheid van het oefenterrein in de toekomst. Hoewel in de Plan-MER wordt gesproken over ontwerpmaatregelen vanwege hoge grondwaterstand en de aanwezigheid van een oefenterrein, bevat deze geen nadere onderbouwing. Zonder concrete gegevens over hoogte, omvang en peilbeheer is niet vast te stellen of er een eventuele badkuipwerking zal optreden, nader hydrologisch onderzoek is hiervoor nodig.

Ontsluiting
Onteigening van gevestigde bedrijven tast niet alleen de individuele bedrijfsvoering aan, maar heeft impact op het gehele (landelijk) gebied rondom Zeewolde. Daarbij komt dat de bestaande infrastructuur, waaronder de Nijkerkerbrug, al overbelast is. De toegevoegde verkeerstromen van militaire aard zullen de druk op de leefomgeving nog verder vergroten. Dit roept de fundamentele vraag op of deze locatie al deze functies wel verantwoord kan dragen.

Daarnaast heeft de sector ook een belangrijke maatschappelijke functie. Zo wordt boerderijeducatie gegeven en kopen burgers streekproducten in de boerderijwinkel. Deze vormen van maatschappelijke inbedding en korte ketens versterken de leefbaarheid en verbondenheid in de regio.

Zowel bij de bouwfase als het gebruik van de kazerne zullen zich extra voertuigen begeven op de wegen van en naar het terrein. Dat zijn dezelfde wegen waarop zich ook burgerverkeer en in het bijzonder landbouwverkeer voort beweegt. Ook gelet op de dimensie van voertuigen van defensie en landbouw kan dit in zijn algemeenheid maar zeker ook op piekmomenten tot problemen leiden. Blokkades, vertraging maar ook voertuigen die vanwege hun breedte in de berm moeten, zou het gevolg kunnen zijn. Wij vinden het noodzakelijk om vooraf een gedegen analyse uit te voeren en mogelijke knelpunten vast te stellen. Eventuele aanpassingen aan de wegen moeten vooraf worden overwogen, met als uitgangspunt dat de bereikbaarheid van omliggende percelen en bedrijven te allen tijde gewaarborgd blijft.

Tot slot
Binnen de Plan-MER en het ontwerp NPRD wordt vastgesteld dat het realiseren van een nieuwe kazerne aan de Spiekweg, Zeewolde, het minste negatieve alternatief is. Echter heeft deze keuze vergaande gevolgen voor de agrarische ondernemers en vinden wij ook de minst negatieve optie hierdoor onaanvaardbaar. Onteigening van agrarische bedrijven kan naast juridische lasten ook zware mentale gevolgen voor de ondernemers en hun gezinnen meebrengen. Hoewel technisch kan worden gestuurd op mitigerende maatregelen, zoals goed geregelde verplaatsing, blijft de sociaal-maatschappelijke impact groot.

Wij hopen u met deze zienswijze voldoende over onze standpunten te hebben geïnformeerd en kijken met belangstelling uit naar uw reactie op onze inbreng.

Voor meer informatie of vragen over deze zienswijze kunt u contact nemen met Anja van Doldersum – E adoldersum@ltonoord.nl M 06 - 48517398

Met vriendelijke groet,

Jeroen van de Kamp
Teamleider Platteland en Omgeving
LTO Noord